

Fayda, Sermaye ve Serbest Piyasa Ekonomisi

Spor Bilimleri Anabilim Dalı

Temel Ekonomi Kavramları

FAYDA

- Malların ihtiyaçları giderme niteliğine fayda denir.
- İhtiyacı tatmin eden herhangi bir mal faydalı kabul edilir.
- Marjinal Fayda:

Herhangi bir malın tüketilen son biriminden elde edilen fayda. (1 bardak su / 10 bardak su)

- Toplam Fayda:

Malı teşkil eden dozların faydaları toplamına toplam fayda denir.

(Bir ihtiyaç belirli bir zaman süresinde devamlı olarak tatmin edilirse, bu tatmini sağlayan malın faydası giderek azalır ve bir noktada sifıra düşer).

Temel Ekonomi Kavramları

- **Fiyat**, bir mal veya hizmetin değişim değerinin parayla ifadesidir.
- **Para**, bir toplumda değişim ve ödeme aracı olarak kullanılan genel kabul gören, kendi dışındaki tüm ekonomik varlıkların değerini ölçmeye yarayan bir araç olarak tanımlanabilir.
- **Gelir**, belirli bir dönem içerisinde bir kişi, grup, şirket veya tüm ekonomiye yönelik para veya mal ve hizmet akımlarını ifade eder.
- **Servet**, bir kimsenin sahip olduğu, piyasa değeri olan maddi ve gayri maddi tüm varlıkların toplamına denir.

Temel Ekonomi Kavramları

- **İktisadilik**, belli bir işi mümkün olduğu kadar az para, emek, mal, zaman harcama suretiyle yapmak veya belli miktar (para, emek, mal, zaman) harcamak suretiyle mümkün olan en yüksek sonucu elde etmek şeklinde açıklanabilir.
- **Verimlilik**, emek, sermaye veya toprak gibi üretimde kullanılan bir birim girdi başına üretilen mal ve hizmet miktarını ifade eder.
- **Tüketim**, Mal ve hizmetlerin insan ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde kullanılmasıdır.
- **Üretim** İnsanların ihtiyaçlarını gidermekte kullanılacak mal ve hizmetlerin yapılmasına, elde edilmesine denir.

Temel Ekonomi Kavramları

- **Üretim Faktörleri:** Üretim faaliyetleri gerçekleştirilirken ihtiyaç duyulan girdilere (kaynaklara) üretim faktörleri denir (**tabiat, emek, sermaye**)
- **Doğa:** Bu kavram üretim faaliyetini gerçekleştirecek olan insanın kendi eliyle oluşturmadığı ve çevresinde hazır bulunduğu unsurların tamamını içerir.
- **Emek:** Üretim faaliyetine dahil edilen insan gücüne emek denir.

Temel Ekonomi Kavramları

- **Sermaye:**

Ekonomi biliminde mal üretmek için kullanılan makine, fabrika gibi fiziksel araçlardır.

- **Sabit sermaye:**
- Üretimde ilk kullanmada tükenmez (fabrika, makine vs).
- **Döner sermaye:**
- İlk kullanımda tüketilendir (para).

- **Öz sermaye:**
- İşletmecinin şahsen sahip olduğu servetinden ayırarak işletmeye kullanılmak üzere tahsis ettiği değerlerdir.
- **Yabancı sermaye:**
- İşletmecinin dışardan aldığı borçlar ve krediler.

Temel Ekonomi Kavramları

Girişimci (Müteşebbis):

Bir işi düşünen, planlayan ve en etkin şekilde yürüten, diğer üretim faktörlerini en uygun biçimde birleştirerek halkın eğilimlerine ve tercihlerine göre üretimi organize eden ve riski üstlenen üretim faktörüdür.

Girişimci, gerçek kişi olabileceği gibi şirket ya da kamu kuruluşu gibi tüzel kişiler de olabilir.

Temel Ekonomi Kavramları

Serbest Piyasa Ekonomisi:

Ekonomik faaliyetlerin tam rekabet şartları içinde serbestçe yapılabildiği, ekonomik sorunların çözümününün devletin ekonomiye müdahalesiyle değil fiyat mekanizması aracılığı ile gerçekleştirildiği ekonomi.

Temel Ekonomi Kavramları

Devalüasyon

- Devalüasyon, bir ülkenin resmi para biriminin diğer ülke para birimleri karşısında değerinin azaltılmasıdır.
- Bir ekonomide toplam ithalat, toplam ihracatın üzerinde ise o ekonomide dış ticaret açığı mevcuttur.
- Bu durumda devalüasyon ile, ilgili ülkenin satın alma gücü zayıflatılarak, daha fazla ihracat, daha az ithalat gerçekleşmesi sağlanmaya çalışılır.
- Ülke para biriminin diğer dövizler karşısında değerinin azalmasıyla, satın alma gücü zayıflar ve ithal malların fiyatı alım yapacak ülke için artmış olur, ülkenin dış ülkelere ihraç edeceği ürünlerin fiyatı ise düşmüş olur.
- Böylece ihracat gelirlerinde artış, ithalat giderlerinde ise azalış kaydedilerek bütçe dengeye getirilmeye çalışılır.

Temel Ekonomi Kavramları

Enflasyon

- Enflasyon, mal ve hizmetlerin fiyatlarının artmasıdır.
- Enflasyon sadece belli bir malın veya hizmetin fiyatının tek başına artması değil, fiyatların genel düzeyinin sürekli bir artış göstermesidir.
- Örneğin aylık enflasyon oranının yüzde 1 olması, o ay içinde fiyatlar genel seviyesinin bir önceki aya göre yüzde 1 oranında arttığını gösterir. Yıllık enflasyonun yüzde 30 olması da, fiyatların bir önceki yıla göre ortalama yüzde 30 oranında arttığını, örneğin geçen yıl 200 TL'ye alınan bir mal sepetinin bu yıl ancak 260 TL'ye alınabileceğini ifade eder.
- Enflasyonun düşmesi; fiyatların düşmesi, insanların alım gücünün artması, gelirlerinin yükselmesi demek değildir. Enflasyonun düşmesi, fiyatların daha az artması, insanların alım güçlerinin daha az azalması ve neticesinde istikrar ve refah demektir.